

אימוצים

(המשך מעמוד 35)

אגודה לאימוץ פרטי נוסדה בירושלים לפני שלוש שנים. ארבעה זוגות ניסו לזרז תהליכי אימוץ בארץ ומחוצה לה. האגודה התפרקה בקול ענות חלושה בתוך זמן קצר. מייסדה, דויד בן-נחום, מסרב בכל תוקף לשוחח על קורות אגודתו.

ניסיונות לפתור את קשיי האימוץ מחוץ למסגרת החוקית נדירים. עבירות האימוץ ב־40 שנות המדינה היו מעטות, בלתי-משמעותיות:

● בפברואר 1971 נאשם עורא מליחי (21) מכפר-סבא בניסיון למסור את תינוקו לאימוץ, תמורת כסף.
● באוקטובר 1979 נמנעה יציאת צעירה שהרתה לארצות-הברית, כדי למכור את ולדה.

● בינואר 1982 נעצרה זוכה רייכרט מפתח-תיקווה, בחשד שהיא ציאה כספים מווג חשוד-ילדים על סמך הבטחה שתספק להם תינוק לאימוץ.

בני-הזוג, שוטר ואשתו, ספרית יודיעה בפתח-תיקווה, האמינו להבטחותיה של רייכרט. הם שלמו לה 3500 שקלים והמתינו לתינוק. כשהבינו כי לא יקבלו תינוק, וגם את כספם לא קיבלו בחזרה, הגישו תלונה במיטרה. רייכרט כפרה באשמה. היא הורשעה ונידונה לחצי שנת-אסור.

● באפריל של אותה שנה התגלתה המתחכמת שבצעירות. נערה בת 19 ילדה תינוקת בבית-החולים באשקלון. עוד לפני כן קשרה קשר עם אשה בת 40. עלי-פי תוכניתו, הורה הנערה בשמה של האשה, כך שבתה נרשמה בכל מיסמכי-הלידה כאילו היא בתה של האשה בת ה-40. כשתעזוב הנערה את בית-החולים, כך תיכנסו, תמסור את התינוקת לידי האשה. תוכניתו התגלתה. הן הואשמו בקי שר לאימוץ שלא כחוק.

יתומים

ויאט-נאמיים

ב חורף של אותה שנה סערה הארץ. "רווקות הרות מוטטות לחוץ-לארץ ללדת ולמסור את ילדיהן למישפחות יהודיות", כך נכתב בכל העיתונים.

במרס 1987 מכר אב את תינוקו לאחותו העקרה. התינוק, כך קבע בית-המישפט, יחזור לאמו.

אלא שדחתה הקמאי, החוק, לחבוק תינוק, להפוך מזוג למישפחה, גובר על כל המיכשולים, ממצאי בלי הרף פיתרונות חרשים.

במהצית שנות ה-70 פנו עשרות ישראלים לשגרירות האמריקאית בבקשות לאמץ יתומים ויאט-נאמיים. כשהגיעו עולי אתיופיה, ביקשו מאות זוגות ממיסרדה-קליטה לאמץ ילדי-עולים.

לעיתים נמצאים תינוקות בני-יומם, נטושים, עטופים בלבוש דק, רעבים, בוכיים. השמועה עוברת מפה לאוזן. עשרות זוגות עולים לרגל, בכפייתיות, בקצאות, מקווים לזכות בתינוק הזנוה.

בשלהי שנות ה-60 נמצא תינוק כזה, לפנות בוקר, עטוף בשק, באחת מערי-הארץ, שבה קיימת אוכלוסיה מעורבת של יהודים וערבים. התינוק, שהפך לשיחת-הארץ, הועבר לשרות למען הילד. שם המתין בבית-התינוקות עד שבית-המישפט קבע מהי דתו. רק אחר-כך יכול היה להימסר לזוג שהוא בן-דתו.

מפורסמת לא-פחות היתה רוולית, תינוקת בתי-ימיה שהופקרה בקפה רוול בתל-אביב.

מיסטר-רייס ומרת-קיידימיון הם הילדי-דים הזנוחים, מעוררים תיקווה רבה בלב זוגות חשוכי-ילדים. אולם ברור כי אין בהם להשיג את המיית-ליבם של הממתנים לתינוק.

סמדר בתי-אדם, ממיסדות האגודה לקידום האימוץ: "הפיתרון היחיד טמון בהקמת סוכנות-אימוץ פרטית, שתביא לארץ, באופן מסודר, תינוקות וריים. שהרי בעיתם של הזוגות חשוכי-הילדים תלך ותחרף. מיספרם של התינוקות יקטן, ומי שלא יצליח לאסוף כ־20 אלף דולר לקניית תינוק, יאלץ לוותר על הרעיון של הקמת מישפחה ומימוש חוויות האמהות והאבהות".

סודי-השבו, לא לחג ולא לחופשה. יש מישפחה המוכנה לקבלו, ולכבד שתוכל לאמצו ולהיפטר מאימתו של האב. האב מתנגד למסירת הילד לאימוץ.

החוק החדש אכן פתר את בעייתו של הילד הזה ושל מאמציו, אולם כמט עט ולא שינה רבר למי שרוצים לאמץ דווקא תינוק.

זוג החפץ בתינוק כניומו תלוי, בדרך-כלל, בהסכמת האם הביולוגית. 81.6% אחוזים מהמיקרים היא פונה למישרד-הרווחה סמוך ללידה, או אף לפני, וחותרת על מיסמך הוותיק.

במחקר על אימוץ ילדים בישראל, שערך ד"ר יצחק אנגלרד מהפקולטה למיפטים באוניברסיטה העברית, הוא גילה כי מתוך 49 מיקרי-אימוץ של תינוקות, רק בחמישה נעדרה הסכמת האם.

מלבד המחסור בתינוקות, הגבלות החוק ואמות-המידה שהנהיג מישרד-הרווחה, קיימים בארץ כה קטנה ואינטימית קשיי-אימוץ נוספים.

זוגות אחרים, אם כי מעטים, חוששים לאמץ תינוק בארץ, שמא יגלו חריו הביולוגיים היכן הוא גדל, ויטי רידו את המאמצים.

השמועה הלוהטת ביותר, המהלכת בחוגי האימוץ, מספרת על תינוק שנלקח מבית מאמציו שבוע ימים אחרי שהגיע לשם, מכיוון שהאם הביולוגית גילתה את מקום-הימצאו.

מיקרה דומה אירע בהודו-השרון בקיץ 1978. לפתע הגיע אל בית המאמצים גבר, שהציג עצמו כאביו הטבעי של המאומץ, או בן 12. כמה ימים אחר-כך, כשהוא נוהג במכונית, ועימו כמה מחבריו. הם החנו את המכונית בפתח הבית, קיוו לתפוס את הילד, שאמור היה להגיע הביתה בכל רגע, ולברוח עימו. המאמצים הבחינו במכונית. הם הזעיקו את המיטרה. האב וחבריו נמלטו.

לעיתים קרובות למדי קורה שאם חותמת על מיסמך-ייתור, אך מיד אחרי-כך מתחרטת. כמה דוגמות, מיקריות אך שגרתיות:

● במרס 1965 נעלם תינוק בן שלושה חודשים מבית-החולים רמב"ם בחיפה. התינוק עמד להימסר לאימוץ. אחרי חיפושים התגלה בבית אמו, שחזרה בה מכוונתה למסור לאימוץ.

● ביוני 1976 מסרה אם את בנה לאימוץ. ארבעה ימים אחר-כך חזרה בה.

● בפברואר 1977 הגישה רווקה תל-אביבית בקשה לבג"ץ ודרשה להשיב לה את בתה, שנלקחה לאימוץ. בדרך-כלל מחליט בית-המישפט להשאיר את המאומץ אצל מאמציו. אך המתח הנלווה להליכי-המישפט עצום, שוחט כספים, כוחות ורגשות.

מתווך

פרטי

מי שבכך זאת מתעקשים על אימוץ תינוק, ואינם מוכנים להמתין לתינוק רישמי ממישרד-הרווחה, מגלים עד מהרה כי פיתרונות אימוץ אחרים כמעט וחסומים.

אפשר לאמץ ילד באמצעות מתווך פרטי. מיקרי-אימוץ כאלה אינם רבים. במחקרו גילה ד"ר אנגלרד כי מבין 127 צווי-האימוץ שניתנו ב־1964, היו שני מיקרים שבהם נמסר ילד שלא באמצעות פקדי-האימוץ.

השיטה פשוטה. מתווך פרטי מעביר פט. מאמו הביולוגית לאם המאמצת. לפקדי האימוץ נודע עליך רק כאשר מגיעה אליו הודעה, האומרת כי ברגע זה מתחילה תקופת-המיבחן של שישה חודשים הרושה עלי-פי החוק.

בתום תקופת-המיבחן מוסר פקדי-האימוץ את חוות-דעתו לבית-המישפט. פט. מאחר וטובת הילד עומדת לנגד עיניו, אין הוא רוצה להוציאו מסביבתו החדשה. בלי-תברירה הוא משלים עם המצב העוברת, למרות שלא נעשה בדרכים המקובלות.

נגמתם של פקדי-האימוץ במיקרים אלה היא להמליץ על צו-אימוץ מסוייג, המגביל את זכויותיהם של המאמצים ושומר על קשר בין הילד להוריו.

אדם (משמאל) בהפגנה נגד האפרטהייד
האסיר צעק: אל חרבינו ליו אחה הורג אותנו!

האירועים. אחריו שהתבררה הטעות והחזרתו לתא, ניגשו אלי כל אלה שצעקו קודם לכן והרגישו ריגשי-אש. מהם הם חשבו שבגללם לא נשפטתי. כל הערב ניגשו אלי בכל פעם מישוה אחר והתנצלו. הבחור שאיים לפוצץ רימון בביתי הביא לי טבלת-שוקולד שהובי רחה לו פנימה. זה היה האות לפיוס, נוצרה הרגשת-סולידריות גדולה".

קלר הפך כתובת לכל מי שהיו זקוקים למישהו, שיכתוב עבורם בקי שוט לרשויות-הכלא, ואפילו מיכתבי-האבה לחברותיהם. "נתקלתי בתופעה מדהימה. כמות אדירה של אנאלפבטים שיוצאים ממערכת-החינוך הישרא"לית".

גם האסירים וגם הסוהרים למדו להתייחס אליו ככבוד, וכך התייחסו לשאר הסרבנים. למדו לכבד את עקי שנותם בענייני-מצפון.

"בשיצאתי למישפטי, כולם לחצו לי יד ואיחלו לי הצלחה. כששאלו אותי כמה אני מצפה לקבל, עניתי בין שישה חודשים לשנה. שאלו אותי אם אני לא מתחרט. כיבדו את עמדותי. כשחזרתי מהמישפט וסיפרתי שקיבלתי רק שלוש שנה חודשים, כולם אמרו לי מול-טוב".

תפילה

מיוחדת

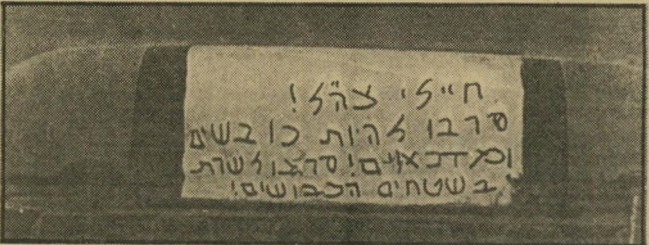
ק לר מדבר על הכלא כאילו היתה זו מעבדה ניסויית למרע-יחיים. הוא ניסה ליצור מגע עם כל מי

יוסי עין-דוד
(המשך בעמוד 40)

אדם נעצר בהפגנה

השוטר נכנס אחרי לשרותים...

אהת הכתובות של אדם

אחרי הבדיקה בפוליגרף, הודיח

אדם (במרכז) בשונו מן המיפגש עם אשיף ברומוניה
כתבתי בקשות ומיכתבי-האבה...

שתכננתי זאת יצא שאני הייתי הגורם. "שלושה ימים אחרי שהגעתי, הזמיינו אותי להישפט אצל קצין-שיפוט. ישנם אנשים המחכים יותר משבוע ושבועיים כדי להישפט. צריך לזכור שהם כמתח עצום, משום שער המישפט הם עצירים-לפני-מישפט, ולא יודעים מה יקרה איתם.

"יום לפני זה בא אלי עורד-הדין שלי, והם קישרו בין בואו לבין הזמנתי המהירה למישפט, שהתגלתה כטעות, משום שהייתי צריך להישפט עלידי בית-דין.

"פיתאום הייתי האשכנזי, האינטלי-גנט שעורד-דין בא לבקר, ולכן הכל הולך אצלי מהר. היתה להם תחושה שמרמים אותם. הם יצאו מהשורות וצחקו לי צעוק שזה לא בסדר. אנשים צעקו לי שיתפסו אותי, שיוקרו רימון לביתי, שאני שמאלני שרוצה לעשות מרד בצבא.

"יכולתי להבין את הדינמיקה של

* מימן העיתונאי אהוד עין-נל וכי מרכז העיתונאי גיורא נוימן.